

Programové prohlášení vlády ČR

Preambule

Vláda České republiky jmenovaná prezidentem dne 8. května 2009 vznikla na půdorysu dohody tří politických stran: ODS, ČSSD a Strany zelených. Narozdíl od standardních politických vlád však není tvořena koalici politických stran, je sestavena z nestraničských odborníků a neopírá se ve Sněmovně o politicky jasně vydefinovanou koaliční většinu. Jejím úkolem proto není realizace politického programu, ale kvalitní, nestranná a maximálně politicky neutrální správa země do předčasných parlamentních voleb. Členové vlády jsou si této reality vědomi a respektují, že mandát vlády je omezen většinou vůlí Poslanecké sněmovny dospět v říjnu 2009 k parlamentním volbám, a ve zbylém čase již nepřijímat zásadní politická rozhodnutí. Vláda proto otevřeně prohlašuje, že nebude během svého působení otevírat politicky sporná a vyhraněná témata, respektive, že nebude Poslanecké sněmovně předkládat politicky či ideově vyhraněné legislativní návrhy. Vláda se v dobrém slova smyslu hlásí k ideji vlády technokratické, jejímž úkolem je překlenout období do ustanovení politické vlády.

S vědomím takto omezeně definovaného mandátu vláda však současně deklaruje svoje odhodlání dostát své odpovědnosti plynoucí z Ústavy České republiky. Vláda je připravena nejen zodpovědně pokračovat ve správě státu, ale zvládnout i složité úkoly dané naším předsednictvím Radě Evropské unie, a především pak odpovědně hledat cesty k minimalizaci dopadů globální hospodářské krize na českou ekonomiku. Vláda rovněž jasně deklaruje svou připravenost k dialogu a spolupráci s Poslaneckou sněmovnou, a to napříč politickým spektrem.

V tomto Programovém prohlášení vláda stručně definuje základní východiska své činnosti a své priority a okruhy problémů, které považuje za důležité.

Základní východiska

Ve své činnosti bude vláda vycházet ze základních zájmů České republiky, k nimž patří posilování demokracie a právního řádu, rozvíjení moderní a sociálně ohleduplné tržní ekonomiky a aktivní účast v evropských a euroatlantických strukturách. Vláda se ujímá své odpovědnosti v nelehkém čase, kdy je Česká republika zasažena globální ekonomickou krizí a kdy se v důsledku politické nestability neopírá o programovou většinu v Poslanecké sněmovně. Po několika letech ekonomického růstu a rychlém růstu životní úrovně našich obyvatel nás nyní čekají skromnější léta. I proto se vláda na situaci naší země musí dívat realisticky a bez ideologických příkras.

Globální ekonomická krize, respektive propad zahraniční poptávky, čehož jsme aktuálně svědky, již má – a ještě bude mít – na českou ekonomiku obrovský vliv, projevující se z pohledu státu zejména prudkým snížením příjmů státního rozpočtu. Všeobecný pokles ekonomické aktivity s sebou přináší pokles HDP, vyvolává růst nezaměstnanosti a stagnaci mezd. Rozpočet letošního roku se propadá do výrazného deficitu, což – mimo jiné – s sebou nese nemalé náklady v oblasti dluhové služby. Zde je situace skutečně vážná!

Máme ale i důvody k relativnímu optimismu, těmi jsou dosavadní nízká míra inflace, skutečnost, že vnější nerovnováha se udržuje v přijatelných mezích a že zadlužení v zahraničních měnách je téměř zanedbatelné. Velmi důležitou skutečností je i to, že tuzemský bankovní sektor nebyl přímo zasažen finanční krizí a je v dobré kondici. Jakkoli je tedy situace vážná, rozhodně nám nehrozí zhroucení ekonomické stability země a vláda chce ujistit všechny občany, že nic podobného ani nepřipustí.

Vláda si uvědomuje, že vedle ekonomiky, respektive globální krize, která dnes hraje v české společnosti zásadní roli, bude muset čelit i dalším problémům. Na první místo v této souvislosti patří zachování sociálního smíru. V době ekonomického poklesu to bude mimořádně obtížné. Vláda je proto v této věci připravena spolupracovat nejen s politickými stranami v Poslanecké sněmovně, ale i s odbory a zaměstnavateli, profesními a zájmovými sdruženími, a vést dialog s relevantními občanskými sdruženími, církvemi a náboženskými společnostmi. Stručně řečeno, i s vědomím toho, že bude muset připravit a učinit některé nepopulární kroky a že její prostor vyhovět zejména finančním požadavkům bude minimální, chce vláda působit jako sjednocující, nikoliv jako rozdělovací prvek v české společnosti.

Konečně, vláda si uvědomuje, že v krátkém období do předčasných voleb nemůže zvládnout chronické problémy země. Nechce však současně rezignovat na odborné řešení problémů, jako je například důchodová a zdravotní reforma, nebo problematika dokončení rekodifikace soukromého práva. Bude proto dále zajišťovat pokračování prací na expertní a analytické úrovni v rámci jednotlivých resortů a to tak, aby vláda vzešlá z parlamentních voleb mohla pracovat s různými variantami řešení. V rámci vlastních legislativních aktivit bude však vláda relativně střídmá. Kromě zákona o státním rozpočtu na rok 2010, bude Sněmovně předkládat pouze takové návrhy, které jsou víceméně technického rázu, nebo se těší průřezové podpoře v rámci politického spektra a je tudíž předpoklad, že budou přijaty do konce funkčního období Poslanecké sněmovny.

Ve světle těchto skutečností si vláda stanovuje tyto hlavní priority svého působení:

- I. důstojné a profesionální dokončení českého předsednictví Radě EU;**
- II. realizaci kroků k oživení tuzemské ekonomiky zasažené globální ekonomickou krizí a boj s rostoucí nezaměstnaností;**
- III. přípravu realistického a odborně podloženého rozpočtu na rok 2010;**
- IV. pokračování těch projektů (včetně legislativních), které připravila předešlá vláda a jež mají většinovou podporu v Poslanecké sněmovně;**
- V. zlepšit a zrychlit čerpání prostředků z fondů EU.**

Programové cíle

Z pohledu oblastí v působnosti vlády mají jednotlivé resorty zejména následující cíle:

Zahraniční politika a Evropská unie

Cílem vlády je zodpovědná zahraniční politika založená na co nejširším vnitropolitickém konsensu. Vláda především dokončí s maximálním nasazením české předsednictví v Radě Evropské unie. Evropské unii předsedá Česká republika jako země a vláda tudíž považuje úspěšné dokončení českého předsednictví za společný úkol všech státoporných sil. Vláda plynule naváže na program a priority předsednictví připravené předchozí vládou. Prvořadou pozornost přitom zaměří na rozhodující jednání červnové Evropské rady. Po skončení předsednictví pak vláda provede komplexní vyhodnocení zkušeností z předsednictví, včetně využití lidských zdrojů, které maximálně zužitkuje při prosazování českých zájmů v Evropské unii.

Po skončení českého předsednictví bude vláda usilovat o další rozvíjení iniciativ, které byly spuštěny za českého předsednictví. Vláda naváže na dlouhodobé akcenty v české politice v rámci Evropské unie, především na aktivní podporu České republiky dalšímu rozšiřování Evropské unie. Vláda bude rovněž podporovat aktivnější roli Evropské unie na mezinárodní scéně.

Zahraniční politiku vláda zaměří na pěstování dobrých susedských vztahů, posilování transatlantické vazby, podporu dobrého a efektivního fungování mezinárodních organizací, na spolupráci s rozvojovými zeměmi, boj proti změně klimatu, ochranu lidských práv a posilování demokracie ve světě, na ekonomickou diplomacii a ochranu českých občanů v zahraničí. Zahraniční politika vlády bude aktivní a realistická. Bude dbát dobrého jména České republiky ve světě. Česká republika bude spolehlivým partnerem a loajálním spojencem. Přijaté závazky bude ctít. Vláda bude v zahraniční politice vystupovat jako celek. Zásadní témata zahraniční politiky bude vláda intenzivně konzultovat s oběma komorami Parlamentu ČR stejně tak jako s prezidentem republiky. Konečně v legislativní rovině vláda bude pokračovat v přípravě návrhu zákona o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci.

Hospodářská a rozpočtová politika

Vláda neprodleně přijme kroky ke snížení výdajů státního rozpočtu na rok 2009 s cílem, aby deficit v metodice ESA 95 nepřekročil v letošním roce 5 % HDP. Již přijatá protikrizová výdajová opatření budou směřována zejména do těch oblastí výdajů státu, kde je co největší multiplikační efekt. Dalším klíčovým úkolem vlády bude sestavení návrhu státního rozpočtu na rok 2010 s deficitem, který nepřekročí 170 mld. Kč, tedy cca o 5 % HDP.

Vláda bude pokračovat v přípravě privatizace podniků, které neslouží k poskytování veřejných statků, a to mimo jiné i kvůli očekávaným výnosům pro státní rozpočet. Konečné rozhodnutí o privatizaci je ovšem vláda připravena odložit a přenechat vládě vzešlé z předčasných voleb.

Za důležité vláda považuje dokončení legislativního procesu u návrhů předložených do Parlamentu ČR v oblasti protikrizových opatření, finančního trhu a cenové regulace.

V oblasti průmyslové politiky chce vláda dbát především na energetickou bezpečnost státu a udržení bezpečné výše dovozní energetické závislosti. Bude podporovat efektivní využívání energetických zdrojů a rozvoj bezemisních technologií. Důraz chce vláda klást i na zachování systémů centralizovaného zásobování teplem, stejně jako na rozvoj energetických soustav pro omezení vzniku mimořádných situací v zásobování energiemi.

Vláda bude usilovat o zmírnění negativního dopadu hospodářské krize na malé a střední podniky, například zlepšením přístupu k finančním zdrojům. Zároveň bude vláda pokračovat v plnění Plánu snižování administrativní zátěže podnikatelů. V rámci Operačního programu podnikání a inovace, schváleného na období 2007 – 2013, bude vláda zajišťovat maximální využití evropských prostředků s akcentem právě na podporu malých a středních podniků.

Obrana, vnitřní bezpečnost, veřejná správa a justice

Cíle a úkoly ozbrojených sil České republiky bude vláda koncipovat s ohledem na strategické priority NATO a Evropské bezpečnostní a obranné politiky. Vláda bude pokračovat v procesu reformy ozbrojených sil při důsledném uplatňování principů civilního řízení a zajištění maximální efektivity vynakládaných finančních prostředků. V souladu se strategickými dokumenty České republiky v oblasti obrany a bezpečnosti, závazky vyplývajícími z členství v mezinárodních organizacích a možnostmi České republiky, připraví vláda návrh působení sil a prostředků resortu ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2010.

Za největší hrozby v oblasti vnitřní bezpečnosti považuje vláda organizovaný zločin, terorismus, drogovou trestnou činnost a narůstající extremismus. Vláda proto bude trvale vyhodnocovat a průběžně aktualizovat opatření proti těmto typům trestné činnosti. Za zvlášť aktuální vláda považuje nekompromisní postup proti všem formám extremismu a důsledné postihování snah o porušování zákona ze strany stoupenců protidemokratických ideologií a vláda proto opětovně posoudí možnost podat návrh na zákaz některých extremistických politických subjektů.

Vláda bude průběžně monitorovat dopady hospodářské krize na situaci v oblasti migrace a přijímat adekvátní opatření. Dokončí přípravu zákona o státním občanství České republiky, který bude lépe reflektovat členství v Evropské unii.

Vláda bude pokračovat v projektech elektronické veřejné správy, zejména v procesu zavádění datových schránek, které umožní jednodušší, pohodlnější a levnější doručování dokumentů. Vláda bude rovněž pokračovat v procesu vzniku základních registrů veřejné správy, a bude dále podporovat projekt univerzálních kontaktních míst veřejné správy (Czech POINT). Důraz bude současně klást na to, aby pro financování projektu elektronické veřejné správy maximálně využívala prostředky Evropské unie pro integrovaný operační program.

V resortu spravedlnosti je cílem vlády zklidnit situaci v české justici, a důsledně ctít její nezávislost. V legislativní oblasti bude vláda usilovat o dokončení projednávání ve sněmovně již předložených návrhů zákonů, zejména novel občanského soudního řádu, zákona o advokacii, obchodního zákoníku a dalších.

Vláda bude také pokračovat v zahájených legislativních pracech, např. reformě soudních poplatků, novém trestní řádu a plánované reformě státního zastupitelství.

Sociální oblast a zdravotnictví

S ohledem na aktuální ekonomické podmínky bude vláda monitorovat sociální situaci občanů a operativně přijímat opatření k prevenci propadu jejich příjmů. Vláda rozhodne o valorizaci důchodů od ledna 2010 a bude přijímat krátkodobá i dlouhodobější opatření ke zmírnění dopadu ekonomické krize na zaměstnanost, starší populaci, zdravotně postižené občany a rodiny s dětmi.

Vláda bude podporovat adaptabilitu zaměstnanců i zaměstnavatelů na změněné podmínky trhu práce, bude pokračovat ve využívání strukturálních fondů Evropské unie k řešení důsledků nepříznivé ekonomické situace, zejména k podpoře aktivní politiky zaměstnanosti. Vláda bude věnovat zvýšenou pozornost realizaci nově přijatých zákonů v oblasti nemocenského pojištění a sociálních služeb. Ve spolupráci se zástupci samospráv a dalšími relevantními aktéry zahájí práce na analýze efektivnosti sociálních služeb.

V oblasti zdravotnictví vláda nebude realizovat žádné zásadní změny v systému zdravotní péče a zdravotního pojištění. Její prioritou bude dosažení politické shody na nezbytných krocích pro minimalizaci dopadů finanční krize na poskytovaný rozsah zdravotní péče a na systém zdravotního pojištění. Vláda bude nadále pokračovat v projektech sledování kvality a výkonnosti zdravotní péče a bude pokračovat v práci na tvorbě Národní sady standardů odborné zdravotní péče.

I v oblasti zdravotnictví vláda považuje za zvlášť důležité úspěšné čerpání prostředků z fondů Evropské unie s tím, že prioritní investice budou směřovat do modernizace zdravotnických pracovišť, financování postgraduálního vzdělávání, standardizace odborné zdravotní péče a prevence zdravotních rizik.

Zemědělství, životní prostředí, doprava a regiony

V regionální politice bude vláda usilovat o posílení vztahů s hejtmany, samosprávou i příslušnými profesními asociacemi. Zejména bude usilovat o zrychlení čerpání peněz z fondů Evropské unie s tím, že finanční prostředky budou přednostně směřovány do projektů, které zmírní důsledky finanční krize. V této souvislosti považuje vláda za důležité rychlé vyřešení problému ohledně monitorovacího systému.

V zemědělství bude vláda prostřednictvím programů Podpůrného garančního rolnického a lesnického fondu hledat nástroje pro zmírnění negativních dopadů probíhající ekonomické krize v agro-potravinářském sektoru. V rámci možností daných Společnou zemědělskou politikou Evropské unie bude usilovat o maximální využití dostupných finančních nástrojů, zejména využitím finančních prostředků v rámci Evropského balíčku hospodářské obnovy. Vláda bude podporovat zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a potravinářského a zpracovatelského průmyslu s cílem zajistit produkci kvalitních a bezpečných potravin, a to tak, aby byly respektovány zájmy spotřebitelů. Jejím cílem je pokračovat a dále rozvíjet

udržitelnou strategii rozvoje venkova na principu vyváženosti mezi ekonomickým, ekologickým a sociálním přístupem a pokračovat v podpoře ekologického zemědělství a v rozvoji produkce biopotravin.

V oblasti životního prostředí bude vláda podporovat mezinárodní vyjednávání o nové dohodě o ochraně klimatu tak, aby mohla být přijata v prosinci 2009 v Kodani. Bude rovněž usilovat o rozvoj ekologicky šetrných technologií s cílem zlepšit životní prostředí a stimulovat českou ekonomiku v době krize, například formou programu Zelená úsporám a Operačního programu Životní prostředí. Vláda dále hodlá podporovat rozvoj energetických úspor a obnovitelných zdrojů energie a snižovat spotřebu energie ve státní správě zohledněním energetické účinnosti při vyhlašování veřejných zakázek. Vláda rovněž plánuje provést potřebné kroky k přistoupení České republiky k mezinárodní agentuře pro obnovitelné zdroje energie (IRENA). Vláda podpoří v souladu s evropskou legislativou zvýšení recyklace odpadů a omezení skládkování a bioodpadu. Vláda bude zodpovědně chránit přírodu a krajinu na základě vědeckých poznatků.

V oblasti dopravy si vláda klade za cíl zajistit finanční prostředky pro projekty dopravní infrastruktury, konkrétně na klíčové rozestavěné dopravní stavby pro rok 2009 a následně i v návrhu rozpočtu na rok 2010. Za základní priority výstavby dopravní infrastruktury vláda pokládá potřebu propojení České republiky s evropskou dopravní sítí, podporu rozvoje podnikání a dopravní obslužnosti České republiky a minimalizace škodlivých vlivů na životní prostředí.

Vláda bude pokračovat v přípravě hybridního systému výběru mýta a bude pracovat na přípravě podmínek pro rozšíření elektronického mýta i pro vozidla nad 3,5 t a dále se zaměří i na možnost využití diferenciací sazeb mýtného, zejména v čase. Podpora bude věnována rovněž rozvoji inteligentních dopravních systémů pro zvýšení bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Vláda bude pokračovat v liberalizaci a zefektivnění železniční dopravy a v procesu restrukturalizace Českých drah. V této souvislosti bude klást důraz na další rozvoj vztahů Evropské unie se sousedními zeměmi a projektů energetické bezpečnosti, podporu evropského projektu GALILEO a i nadále usilovat o umístění sídla regulační agentury pro GALILEO v ČR.

Vzdělání, věda, výzkum, kultura a lidská práva

Školství, vědu a výzkum vláda považuje za jednu z klíčových oblastí pro růst konkurenceschopnosti a bude usilovat, aby plánované redukce rozpočtových výdajů tuto oblast nepostihly. V této souvislosti vláda vypracuje analýzu současného systému financování školství. Vláda bude pokračovat v reformě vysokých škol. Vláda bude usilovat o posílení absorpčních schopností menších škol, školských zařízení a dalších žadatelů o prostředky z fondů Evropské unie, zefektivnění výběru projektů a zjednodušení implementačních procesů. Dokončí návrh reformy systému výzkumu, vývoje a inovací, včetně návrhu nových nástrojů financování a podpory velkých výzkumných infrastruktur. Vláda bude rovněž pečlivě sledovat čerpání z prostředků Operačního programu věda a výzkum pro inovace.

Vláda bude pokračovat v přípravě jednotné společné části maturitní zkoušky („státní maturity“). Bude dále rozvíjet projekty zaměřené na podporu učitelů a spravedlivého přístupu ke vzdělávání. Vláda bude podporovat rozvoj sportu, zejména talentované mládeže a státní sportovní reprezentace a pokračovat ve vytváření podmínek pro dobrovolné aktivity sportovního prostředí.

Vláda bude podporovat kulturní, vzdělávací a výzkumné projekty, směřující k rozvoji kreativity občanů. Vláda předloží k veřejné diskusi návrhy dalších koncepčních materiálů, zaměřených na podporu kulturních oblastí s významnými ekonomickými dopady - české kinematografie a filmového průmyslu, památkové péče, movitého a nemateriálního dědictví a digitalizace kulturního obsahu. Vzhledem k ekonomické situaci bude vláda hledat možnosti mimorozpočtových zdrojů podpory tvorby a uchování kulturních statků a zajistí co nejefektivnější čerpání fondů EU. Ministerstvo kultury bude ze své kapitoly podporovat zejména projekty s vysokou přidanou hodnotou a multiplikačními efekty.

V oblasti lidských práv je cílem vlády, aby základní práva a svobody byly účinně chráněny v praxi. Vláda klade důraz na ochranu práv dětí a zahájí diskusi o možnostech jejich dalšího prosazování v institucionální rovině, včetně zajištění maximální spolupráce institucí, které se touto ochranou již zabývají. Vláda bude aktivně prosazovat rovné příležitosti pro ženy a muže a zahájí práce na přípravě nového Národního plánu podpory a integrace občanů se zdravotním postižením na období 2010 – 2014. Vláda uznává důležitost neziskového sektoru pro fungování demokratické společnosti. Vláda připraví strategii boje proti sociálnímu vyloučení a dalším sociálně patologickým jevům. Bude také pokračovat v pracích na legislativním zajištění Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách. Vláda bude systematicky podporovat obce a města při řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit.

Vážené poslankyně, vážení poslanci, vážená Poslanecká sněmovno!

Jménem vlády, která vás dnes žádá o důvěru, vám nabízím záruky, že já i vláda uděláme vše, co je v našich silách, abychom své odpovědnosti dostáli.

Děkuji za pozornost.